

CONSILIUM

ET

NÕUKOGU PEASEKRETARIAAT

Õigusel rajanev liit: Pariisist Lissabonini

Ülevaade Euroopa Liidu aluslepingute arengust

ARHIIVIDOKUMENDID

MÄRTS 2012

Märkus

Käesoleva brošüüri on koostanud nõukogu peasekretariaat ja see on mõeldud üksnes teavitamiseks.

Teavet Euroopa Ülemkogu ja nõukogu kohta võib leida järgmistelt veebilehtedelt:
www.european-council.europa.eu
www.consilium.europa.eu

või pöördudes nõukogu peasekretariaadi avaliku teabe talituse poole aadressil:

Rue de la Loi/Wetstraat 175
1048 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Tel +32 22815650
Faks +32 22814977
www.consilium.europa.eu/infopublic

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate internetist Euroopa serverist (<http://europa.eu>).

Kataloogimisandmed on väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2012

ISBN 978-92-824-3509-0
doi:10.2860/82811

© Euroopa Liit, 2012
Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Printed in Belgium

TRÜKITUD VALGELE ELEMENTAARKLOORIVABALE PABERILE (ECF)

60

Õigusel rajanev liit: Pariisist Lissabonini

Ülevaade Euroopa Liidu aluslepingute arengust

Sisukord

Eessõna	4
Sissejuhatus	5
1950.–1960. aastad: asutamislepingutest liitmislepinguteni	6
1970. aastad: finants- ja asutamislepingud; esimene ühinemisleping	10
1980. aastad: ühtne Euroopa akt ja ühinemislepingud	12
1990. aastad: Euroopa Liidu leping ja ühinemislepingud	14
21. sajandi lepingud	17
Pariisist Lissabonini: aluslepingute kronoloogia	21

Eessõna

Käesolevas brošüüris antakse Euroopa Liidu aluslepingute põhjal ülevaade Euroopa Liidu ülesehitamise ajaloost. See täiendab ajalooseeriasse kuuluvat plakati (arhiiv) „Euroopa Liidu aluslepingud”.

Brošüür on mõeldud akadeemilistele ringkondadele ja kõigile teistele, kes tunnevad huvi Euroopa integratsiooni ajaloo vastu.

Brošüürile on lisatud tabel, milles on esitatud aluslepingute kronoloogia.

Aluslepingute täielikud tekstid on kättesaadavad järgmisel veebiaadressil:
<http://eur-lex.europa.eu>

Soovi korral võite saata oma märkused ja ettepanekud järgmisel e-posti aadressil:
dgf2.transparency@consilium.europa.eu

Sissejuhatus

Euroopa Liit (EL) põhineb aluslepingutel. Liikmesriikide valitsuste esindajad on pidanud nende üle läbirääkimisi ja need ühisel kokkuleppel vastu võtnud. Kõik liikmesriigid on neile alla kirjutanud ning need on ratifitseeritud liikmesriikide põhiseaduses sätestatud korras. Lepingud jõustuvad alles pärast osutatud protsessi lõpulejõudmist ja üksnes juhul, kui kõik etapid on nõuetekohaselt läbi viidud.

Vastu võetud aluslepingute põhjal saame:

- jälgida Euroopa Liidu arenemist majanduslikuks ja poliitiliseks ühenduseks, mis tegeleb üha arvukamate ja keerulisemate valdkondadega;
- näha, kuidas liikmesriigid on järk-järgult reageerinud uutele riigisisestele ja rahvusvahelistele väljakutsetele; ning
- teha kindlaks, kuidas on arenenud liit, mis ühendab rahvaid ja riike, kes peavad õigusriigi põhimõtteid taotletavaks põhiväärtuseks.

1950.–1960. aastad: asutamislepingutest liitmislepinguteni

Pärast Robert Schumani 9. mai 1950. aasta deklaratsiooni, millega nähti Prantsusmaal ja Saksamaal ette ühine söe ja terase tootmine, kirjutati 18. aprillil 1951 Pariisis alla **Euroopa Söe- ja Teraseühenduse (ESTÜ) asutamislepingule**. Kui Belgia, Saksamaa Liitvabariik, Prantsusmaa, Itaalia, Luksemburg ja Madalmaad olid selle ratifitseerinud, jõustus see 23. juulil 1952 viiekümneks aastaks. Seega kaotas nimetatud leping kehtivuse 22. juulil 2002.

Kõnealuse esimese aluslepingu peamine eesmärk oli luua söe ja terase ühisturg, kuna need olid sel ajal strateegilise tähtsusega toorained. Samuti püüti rajada alus majandusühendusele ja järk-järgult ka poliitilisele liidule. Sellest lepingust, millega asutati ülemamet, ühisassamblee, ministrite erinõukogu ja Euroopa Kohus, tuleneb ka praegune Euroopa Liidu institutsiooniline süsteem.

Varsti pärast ESTÜ asutamist tegi Prantsusmaa ettepaneku riigiüleseks sõjaliseks integratsiooniks. 27. mail 1952 kirjutasiid kuus ESTÜ liikmesriiki Pariisis alla **Euroopa kaitseühenduse asutamislepingule**. Sellega nähti ette Euroopa armee loomine. Prantsuse Rahvusassamblee jättis lepingu teksti siiski ratifitseerimata ja lükkas selle arutamise 30. augustil 1954 määramata ajaks edasi. Seega Euroopa kaitseühenduse asutamisleping ei jõustunud. Koos nimetatud lepingu eelnõu tagasilükkamisega loobuti ka sellega seotud Euroopa poliitilise ühenduse põhikirja lepingu eelnõust. Viimati nimetatud lepingu koostas ESTÜ ajutine assamblee ja see esitati 10. märtsil 1953 ESTÜ kuue asutajaliikmesriigi valitsuste esindajatele.

Pärast Euroopa kaitseühenduse loomise ebaõnnestumist keskenduti Euroopa ülesehitamisel majandusele. 1.–2. juunil 1955 Messinas toimunud konverentsi järel moodustati Euroopa ühise turu mudeli ettevalmistamiseks komitee, mille eesistujaks sai Belgia välisminister Paul-Henri Spaak. Nimetatud komitee koostas kahe teksti eelnõud, mida tuntakse Rooma lepingute nime all, kuna ESTÜ kuus asutajaliikmesriiki kirjutasid neile alla 25. märtsil 1957 Roomas. Need lepingud jõustusid 1. jaanuaril 1958.

*EMÜ ja Euratomi lepingute allkirjastamise tseremoonia
(Sala degli Orazi e Curazi, Kapitoorium, Rooma, 25. märts 1957)*

Esimese lepinguga asutati **Euroopa Majandusühendus (EMÜ)**. Sellega laiendati ESTÜ asutamislepingus määratletud põhimõtted uutele valdkondadele. EMÜ asutamislepingu eesmärk on samuti luua isikute, teenuste, kaupade ja kapitali vabal liikumisel rajanev ühine turg, tolliliit ning viia ellu ühist poliitikat, näiteks põllumajandus- ja kaubanduspoliitikat. Majanduslike eesmärkide elluviimisega aitab asutamisleping kaasa poliitilise Euroopa ülesehitamisele.

Allakirjutanud riigid otsustasid samuti „panna aluse üha tihedamale liidule Euroopa rahvaste vahel” (EMÜ asutamislepingu preambul).

Teise lepinguga asutati **Euroopa Aatomienergiaühendus (Euratom)**. Euratomi eesmärk on koordineerida tsiviilotstarbelise tuumaenergia alaste teadusuuringute korraldamist ja teha asjakohast koostööd.

*Rooma lepingute
allkirjastamist tähistav
plakat Itaalias,
25. märts 1957*

© Euroopa Liit

Samuti kirjutati 25. märtsil 1957 alla **konventsioonile, mis käsitleb Euroopa ühenduste teatavaid ühiseid institutsioone**. Nimetatud konventsiooniga loodi EMÜ, Euratomi ja ESTÜ jaoks järgmised ühised institutsioonid: assamblee, Euroopa Kohus ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee.

EMÜ asutamislepingus¹ määratletud ülemeremaade ja -territooriumide assotsieerimise korda kohaldatakse Madalmaade Antillidel naftasaaduste suhtes vastavalt 13. novembril 1962 Brüsselis alla kirjutatud ja 1. oktoobril 1964 jõustunud **protokollile Madalmaade Antillide** kohta.

1. juulil 1967, pärast nn tühja tooli kriisi, kui Prantsusmaa keeldus osalemast nõukogu istungitel ja selle organite koosolekutel, jõustus üks esimestest olulistest institutsioonilistest reformidest: **Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamisleping**, mis on rohkem tuntud liitmislepingu nime all ja millele kuus asutajaliikmesriiki kirjutasid alla 8. aprillil 1965. Sellega said kolm ühendust endale ühtse nõukogu, komisjoni ja eelarve. Nimetatud asutamislepingu artikliga 4, milles sätestati, et liikmesriikide alalistest esindajatest koosnev komitee vastutab nõukogu töö ettevalmistamise ja talle nõukogu poolt pandud ülesannete täitmise eest, loodi ka alaliste esindajate komitee (COREPER).

---

¹ EMÜ asutamislepingu IV lisa: ülemeremaad ja -territooriumid, mille suhtes kohaldatakse asutamislepingu neljandat osa.

1970. aastad: finants- ja asutamislepingud; esimene ühinemisleping

1970. aastatel jätkati institutsiooniliste reformide läbiviimist ja tehti algust finantsreformidega.

Pärast nõukogu 21. aprilli 1970. aasta otsust, millega asendati liikmesriikide osamaksetel põhinev ühenduste rahastamissüsteem autonoomse rahastamissüsteemiga, kirjutati alla kahele lepingule:

- 22. aprillil 1970 **Luxembourgigi lepingule, millega muudetakse teatavaid eelarvesätteid.** Leping jõustus 1. jaanuaril 1971. Euroopa Parlament sai teatava eelarvepädevuse ning kehtestati kahte peamist liiki omavahendid: põllumajandusmaksud ja tollimaksud²;
- 22. juulil 1975 **Brüsseli lepingule, millega muudetakse teatavaid finantssätteid.** Leping jõustus 1. juunil 1977. Euroopa Parlament sai õiguse lükata eelarve tervikuna tagasi ja kiita heaks eelarve täitmise komisjoni poolt. Selle lepinguga loodi kontrollikoda.

Need kaks Rooma lepingut muutvad lepingud tähistavad eelarvepädevuse jagamise algust nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahel.

Samuti kirjutati 10. juulil 1975 Brüsselis alla **aktile, millega muudetakse Euroopa Investeerimispanka (EIP) põhikirja käsitlevat protokollit**, ning see jõustus 1. oktoobril 1977. Arvestades rahvusvahelist rahakriisi, antakse nimetatud lepinguga Euroopa Investeerimispanka juhatajate nõukogule volitused muuta arvestusühiku määratlust ning arvestusühiku ja liikmesriikide väeringute vahelise ümberarvestamise meetodit.

---

² Nõukogu 21. aprilli 1970. aasta otsus 70/243/ESTÜ, EMÜ, Euratom liikmesriikide osamaksete asendamise kohta ühenduste omavahenditega.

Samal perioodil, 22. jaanuaril 1972 kirjutati alla **Ühendkuningriigi, Taani ja Iirimaa ühinemislepingule**, millega nimetatud riigid ühinesid Euroopa Majandusühenduse ja Euroopa Aatomienergiaühendusega ning mis jõustus 1. jaanuaril 1973. Nõukogu 22. jaanuari 1972. aasta otsusega nähti samuti ette ühinemine ESTÜ asutamislepinguga. Vahepeal tegi Norra pärast 25. septembril 1972 läbi viidud referendumit otsuse ühinemisest loobuda³.

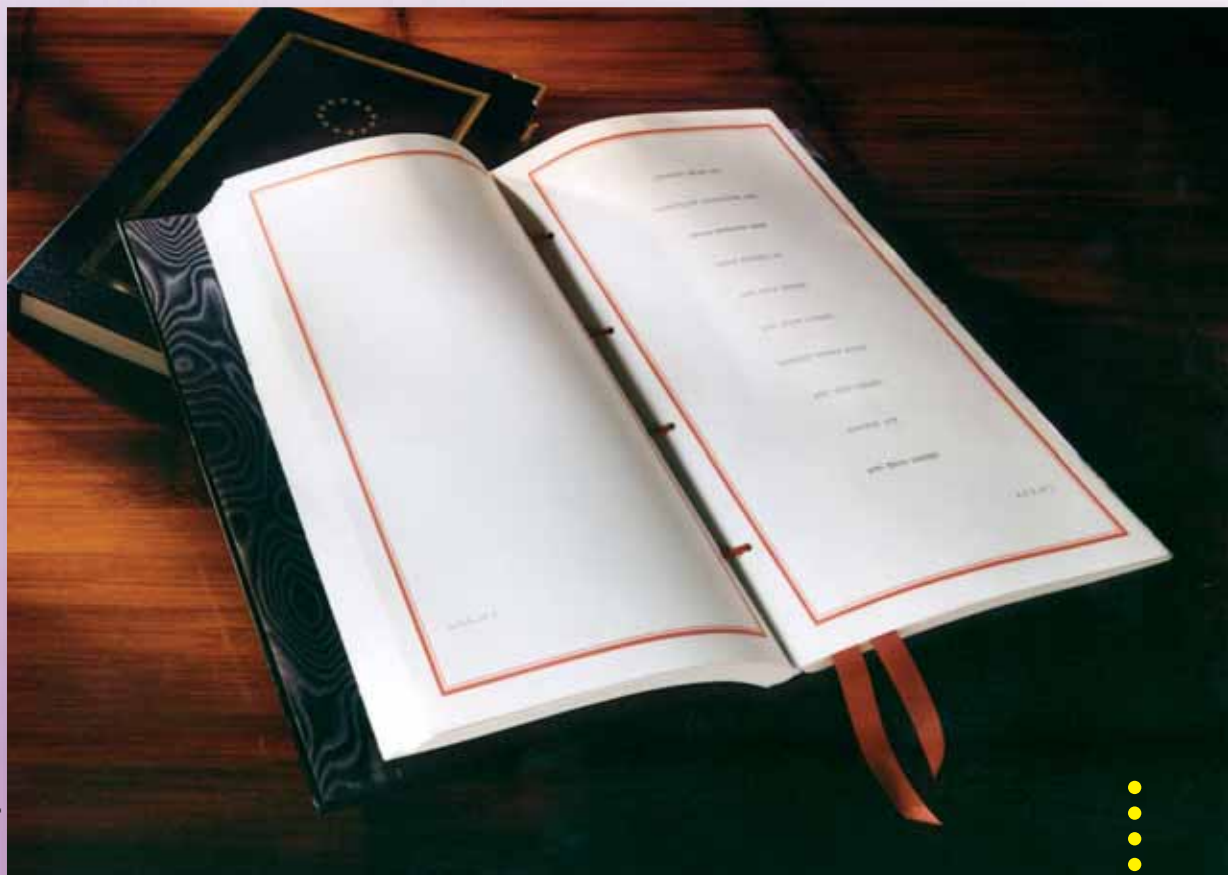

*Edward Heath Ühendkuningriigi ühinemislepingut alla kirjutamas
(Palais d'Egmont, Brüssel, 22. jaanuar 1972)*

³ Nõukogu 1. jaanuari 1973. aasta otsus uute liikmesriikide Euroopa ühendustega ühinemist käsitlevate dokumentide kooskõlastamise kohta.

1980. aastad: ühtne Euroopa akt ja ühinemislepingud

Alates 1979. aastast toimusid muutused Lõuna-Euroopa riikide poliitilises korras. Selleks et stabiliseerida olukorda taastatud demokraatiaga Kreekas ja tugevdada riigi majandust, kirjutati 28. mail 1979 Ateenas alla **Kreeka Euroopa ühendustega ühinemise lepingule**. Leping jõustus 1. jaanuaril 1981. Samuti kirjutati 12. juunil 1985 Madridis ja Lissabonis alla **Hispaania ja Portugali ühinemislepingule**, mis jõustus 1. jaanuaril 1986. Algsest kuueliikmelisest Euroopast oli saanud üheksa- ja kümne- ning nüüdsest 12liikmeline Euroopa.

Pärast Gröönimaa valitsuse korraldatud referendumit 23. veebruaril 1982 kirjutati 13. märtsil 1984 alla **Gröönimaa lepingule**, mis võimaldas Gröönimaal ühenduste aluslepingutest lahti ütelda ja Gröönimaa sai ülemereterritooriumi staatuse.

17. veebruaril 1986 Luxembourgis ja 28. veebruaril 1986 Haagis allkirjastasid kõik 12 liikmesriiki **ühtse Euroopa akti**, et anda Euroopa integratsioonile uus poliitiline ja majanduslik hoog. Akt jõustus 1. juulil 1987. Toonane komisjoni president Jacques Delors võttis 1987. aasta veebruaris Euroopa Parlamendi ees esinedes ühtse akti eesmärgid kokku järgmiselt: „Väga lühidalt öelduna tähendab ühtne Euroopa akt kohustust liikuda samal ajal piirideta ühtse turu, suurema majandusliku ja sotsiaalse sidususe ning Euroopa teadus- ja tehnoloogiapoliitika suunas, tugevdada Euroopa Rahasüsteemi, luua Euroopa sotsiaalpiirkond ning võtta olulisi meetmeid keskkonna vallas.”

Ühtse Euroopa aktiga nähti ette siseturu loomine ning kaupade, inimeste, teenuste ja kapitali vaba liikumine 1. jaanuariks 1993. Ühenduse pädevusi laiendati (keskkonnaküsimustele, teadusuuringutele ja tehnoloogia arengule) ning nõukogu sai võimaluse teha otsuseid kvalifitseeritud häälteenamusega. Nõusoleku- ja koostöömenetluse loomisega suurendati Euroopa Parlamendi seadusandlikku võimu. See oli alguspunktiks protsessile, mille käigus iga uue aluslepinguga suurendati Euroopa Parlamendi kui koos nõukoguga tegutseva kaasseadusandja volitusi ning nende valdkondade arvu, kus nõukogu otsustab pigem kvalifitseeritud häälteenamusega kui ühehäälselt.

Ühtses Euroopa aktis leidub ka esimene viide Euroopa Ülemkogule. Akt sisaldab samuti sätteid Euroopa poliitilise koostöö kohta – koostöö välispoliitika valdkonnas –, mis hoitakse selgelt lahus ühenduse pädevusse kuuluvaid valdkondi käsitlevatest sätetest.

1990. aastad: Euroopa Liidu leping ja ühinemislepingud

Pärast kahte valitsustevahelist konverentsi, mis avati 15. detsembril 1990 Roomas, kirjutati 7. veebruaril 1992. aastal Maastrichtis alla **Euroopa Liidu lepingule**. Leping jõustus 1. novembril 1993.

Lepinguga loodi Euroopa Liit, mis tugineb kolmele sambale: kolm Euroopa ühendust (EÜ), ühine välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) ning koostöö justiits- ja siseküsimustes (JSK).

Esimese samba raames loodi majandus- ja rahaliit. Selle kulminatsiooniks sai ühisraha kasutusele võtmine 1. jaanuaril 2002. Ühenduse pädevusi laiendati keskkonna, teadusuuringute, tööstuse ja ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas. Seadusloome osas võeti kasutusele kaasotsustamismenetlus, millega Euroopa Parlament sai õiguse võtta õigusakte vastu koos nõukoguga. Nõusoleku- ja koostöömenetluse kasutamist laiendati uutesse valdkondadesse, nagu ka kvalifitseeritud häälteenamusega otsuste tegemist nõukogus. 1975. aastal asutatud kontrollikojast sai viies institutsioon ning loodi Regioonide Komitee.

Teise samba raames ühendas ÜVJP Euroopa poliitilise koostöö mehhanismid ja saavutused ning arendas neid edasi ja visandas ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika põhijooned.

Kolmanda samba (JSK) raames sisaldas leping sätteid, mis käsitlevad kontrolle välispiiril, terrorismivastast võitlust, Europoli loomist, ühise varjupaigapoliitika väljakujundamist, võitlust ebaseadusliku rändega ning õiguslast koostööd kriminaal- ja tsiviilasjades.

Majanduskasvu soodustamiseks loodi 25. märtsil 1993 allkirjastatud aktiga **Euroopa Investeerimisfond**. Leping jõustus 1. mail 1994.

24. juunil 1994 allkirjastati Kérkyra saarel **Austria, Soome ja Rootsi ühinemisleping**, mis jõustus 1. jaanuaril 1995. Norra, kes oli samuti lepingule alla kirjutanud, loobus 28. novembri 1994. aasta referendumi tulemusel ühinemisprotsessi jätkamisest, nagu oli juhtunud juba 1972. aastal.

*Euroopa Ülemkogu Kérkyra saarel, ühisfoto
(24. juuni 1994)*

29. märtsil 1996 alustati Torinos uut valitsustevahelist konverentsi, et valmistada ette Euroopa Liidu lepingu artikliga N ettenähtud aluslepingute muutmist. Konverentsi tulemusel allkirjastati 2. oktoobril 1997 **Amsterdami leping**, mis jõustus 1. mail 1999. Lepingu eesmärk oli vastata institutsioonide ja otsustamisprotsessi kohandamise vajadusele. Samuti märkis Amsterdami lepingu jõustumine liikmesriikide tahet lähendada liitu kodanikele ning sel eesmärgil sisaldas leping sätteid läbipaistvuse kohta.

Peale selle rõhutati säästva arengu põhimõtet ning meeste ja naiste vahelist võrdsust ning tehti inimõiguste austamine, demokraatia ja õigusriigi põhimõtte järgimine ELiga ühinemise eeltingimuseks.

Taas suurendati Euroopa Parlamendi volitusi, laiendades kaasotsustamismenetluse kasutamist uutesse valdkondadesse, ning parlament sai võimaluse komisjoni presidendi ametisse nimetamise menetluses kandidaat kas tagasi lükata või heaks kiita. ÜVJpd tugevdati kõrge esindaja ametikoha loomisega⁴ ning sidemete tugevdamisega Lääne-Euroopa Liiduga.

Schengeni *acquis* (mis koosneb 14. juunil 1985 allkirjastatud Schengeni lepingust, 19. juunil 1990 vastu võetud Schengeni konventsioonist ja reast rakendusmeetmetest) integreeriti ELi raamistikku Amsterdami lepingule lisatud protokolliga. *Acquis* keskendub kahele peamisele koostöövaldkonnale: kontrollide ühtlustamine välispiiril ning tõhustatud politsei- ja õigus-alane koostöö. Samuti nähti ette vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomine. Viisa-, varjupaiga- ja sisserändeküsimusi ning tsiviilasjades tehtavat õiguslast koostööd käsitlevad sätted toodi kolmanda samba alt üle esimese samba alla ning selle tulemusel hakkasid need küsimused kuuluma ühenduse pädevusse.

Lisaks sellele määrati Amsterdami lepinguga kindlaks tingimused, mille alusel liikmesriigid, kes soovivad teha üksteisega veel tihedamat koostööd, saavad seda teha.

---

⁴ Kõrge esindaja ülesandeid täitis nõukogu peasekretär.

21. sajandi lepingud

Amsterdami lepingule lisatud deklaratsioonis kinnitatakse, et institutsioonide „tugevdamine on esimeste ühinemisläbirääkimiste lõpetamise vältimatu tingimus”. Aluslepingute muutmiseks korraldati seetõttu uus valitsustevaheline konverents, kui 1998. aastal alustati ühinemisläbirääkimisi Ida- ja Lõuna-Euroopa kandidaatriikidega. Konverentsi tulemusel allkirjastati 26. veebruaril 2001 **Nice'i leping**, mis jõustus 1. veebruaril 2003. Sellega muudeti aluslepingute institutsioonilisi sätteid, pidades silmas liidu laienemist 25 liikmeni. **Tšehhi Vabariigi, Eesti, Küprose, Läti, Leedu, Ungari, Malta, Poola, Sloveenia ja Slovakkia ühinemisleping** allkirjastati 16. aprillil 2003 Ateenas. Leping jõustus 1. mail 2004.

*Nice'i lepingu allkirjastamine, ühisfoto
(Nice, 26. veebruar 2001)*

Nice'i lepingule lisatud deklaratsiooniga liidu tuleviku kohta nähti ette valitsustevahelise konverentsi korraldamine 2004. aastal. Euroopa Ülemkogu Laekeni tippkohtumisel 2001. aasta detsembris otsustati kutsuda kokku Euroopa Liidu tuleviku konvent, et valmistada

ette dokument, millest saab „lähtepunkt aruteludele valitsustevahelisel konverentsil, kes teeb lõplikud otsused”. Konvent, mille eesistujaks oli Valéry Giscard d’Estaing, töötas välja ja esitas **Euroopa põhiseaduse lepingu** eelnõu. Leping, mille üle uus valitsustevaheline konverents pidas läbirääkimisi 2003. ja 2004. aastal, allkirjastati 29. oktoobril 2004 Roomas. Lepinguga kavatseti tunnistada varasemad aluslepingud – välja arvatud Euratomi leping – kehtetuks ja asendada need ühe põhiseadusliku tekstiga. Prantsusmaal 29. mail 2005 ja Madalmaades 1. juunil 2005 toimunud referendumide negatiivse tulemuse tõttu lepingu ratifitseerimisprotsess siiski peatati.

Vahepeal, 25. aprillil 2005, allkirjastati Luxembourgis **Bulgaaria ja Rumeenia ühinemis-**leping. Leping jõustus 1. jaanuaril 2007.

Kuna põhiseadusliku lepingu jõustumine ei osutunud võimalikuks, alustati 2007. aastal uute läbirääkimistega, mis viisid **Lissaboni lepingu** allkirjastamiseni 13. detsembril 2007 ja jõustumiseni 1. detsembril 2009.

*Bulgaaria ja Rumeenia ühinemislepingu allkirjastamine, ühisfoto
(Luxembourg, 25. aprill 2005)*

Lissaboni lepingu eesmärk on muuta institutsioonid tõhusamaks ja kogu liit demokraatlikumaks. Alates Lissaboni lepingust rajaneb liit kahel aluslepingul: Euroopa Liidu lepingul (ELL) ja Euroopa Liidu toimimise lepingul (ELTL), mis asendab Euroopa Ühenduse asutamislepingu. Euratomi leping, mida Lissaboni lepinguga samuti muudeti, jäi kehtima määramata ajaks⁵.

Lissaboni lepinguga anti ELile iseseisev õigusvõime ja loodi kaks uut institutsiooni: Euroopa Keskpank (EKP) ja Euroopa Ülemkogu, mille eesistuja valitakse kaheks ja pooleks aastaks. Maastrichti lepinguga loodud sammastel põhinev struktuur kaotati.

Nõukogus hääletamise eeskirju muudeti, kehtestades topeltenamusel põhineva hääletussüsteemi (enamus liikmesriikidest ja enamus ELi rahvaarvust). Euroopa Parlamendi kui nõukogu kaasseadusandja roll tugevnes taas, kuna kaasotsustamismenetlusest sai seadusandlik tavamenetlus. Leping sisaldab mitut sätet, mille eesmärk on tugevdada liidu demokraatlikku olemust. Lisaks Euroopa Parlamendi volituste suurendamisele sisaldab leping sätteid ka riikide parlamentide otsustamisprotsessi kaasamise ja kodanike osalemise (nt kodanikualgatuse kaudu)⁶ kohta. Lissaboni lepinguga anti Euroopa Liidu põhiõiguste hartale aluslepingutega võrdne õiguslik jõud.

Esimest korda nähti ette säte liikmesriigi liidust lahkumise võimaluse kohta: „Iga liikmesriik võib kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega otsustada liidust välja astumise.”⁷

Horvaatia ühinemisleping allkirjastati 9. detsembril 2011 Brüsselis. Leping jõustub 1. juulil 2013⁸.

Praegu arutatakse Lissaboni lepingusse mitme muudatuse tegemist.

Jätkub...

---

⁵ ESTÜ asutamisleping kaotas kehtivuse 23. juulil 2002.

⁶ ELi lepingu artikli 11 lõige 4.

⁷ ELi lepingu artikli 50 lõige 1.

⁸ Tingimusel et kõik ratifitseerimiskirjad on selleks kuupäevaks hoiule antud.

EUROOPA LIIT

1951–2011: 60 AASTAT ÕIGUSEL RAJANEVAT LIITU

2011

EUROOPA LIIDU ALUSLEPINGUD

PEAMISED ETAPID JA ALLKIRJASTAMINE

Lissabon: 13. detsember 2007

- Euroopa Ülemkogust saab institutsioon
- Nõukogu ja Euroopa Parlamendi seadusandlik paaritee
- Liikmesriikide parlamentide kaasamine
- ELi juriidilise isiku staatus
- Põhiõiguste harta

13. detsember 2007 Lissabonis lepingu allkirjastamine

Nice: 26. veebruar 2001

- Institutsioonide reform tulevase
- 27 liikmesriigist koosseva liidu jaoks

Amsterdam: 2. oktoober 1997

- Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala
- Schengeni *acquisi'* integreerimine
- Inimõigusel
- Sooline võrdõiguslikkus
- Säisetev areng
- Ühine välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja
- Kriisihajusutlikkus

25. aprillil 2005 Luxembourgis Rumeenia ja Bulgaaria ühinemislepingu allkirjastamise tseremoonia

Maastricht: 7. veebruar 1992

- Euroopa Liidu sind
- Majandus- ja rahaliit
- Euro suunas liikumine
- Ühine välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP)
- Justiits- ja siseküsimused (JSK)

Ühtne Euroopa akt:

17. ja 28. veebruar 1986

- Kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamine
- Nõukogu ja Euroopa Parlamendi õigusloomealase koostöö algus
- Liikumine laia siseturu loomise suunas
- Koostöö välispoliitika valdkonnas
- Euroopa Ülemkogu esmakordne mainimine

25. märtsil 1957 Roomas EMÜ ja Euratom lepingute allkirjastamise tseremoonia

Rooma: 25. märts 1957

- Kaks asutamislepingut: üha tihedam liit Euroopa rahvaste vahel (EMÜ asutamislepingu preambul)
- Üldise ühisturu järkjärguline loomine (EMÜ asutamisleping)
- Euroopa Aatomienergiaühendus (Euratom)

18. aprill 1951: Pariisi lepinguga luuakse ESÜ. Belgia välisminister Paul van Zeeand, Luksemburgi välisminister Joseph Bech, Belgia valitsusnõukuse minister Joseph Moirice, Itaalia välisminister Carlo Sforza, Prantsusmaa välisminister Robert Schuman, Sakamaa liidukantsler ja välisminister Konrad Adenauer, Madalmaade välisminister Dirk Stikker, Madalmaade-majandusminister Johannes van den Brink

Pariis: 18. aprill 1951

- Esimene asutamisleping;
- Ajastu strateegiliste toodete sõe ja terase ühisturg

Aluslepingud on liidu alustala. Nende üle peavad läbirääkimisi ja need allkirjastavad liikmesriikide esindajad, ratifitseerivad liikmesriikide parlamentid ning kiidab heaks Euroopa Parlament.

www.consilium.europa.eu

Horvaatia ühinemisleping, allkirjastatud 9. detsembril 2011, ratifitseerimisprotsess veel käib

Lissaboni leping, 1. detsember 2009

Bulgaaria ja Rumeenia ühinemisleping, 1. jaanuar 2007

Euroopa põhiseaduse leping, allkirjastati 29. oktoobril 2004, ei jõustunud

Tšehhi Vabariigi, Eesti, Küprose, Läti, Leedu, Ungari, Malta, Poola, Sloveenia ja Slovakkia ühinemisleping, 1. mai 2004

Nice'i leping, 1. veebruar 2003

Amsterdami leping, 1. mai 1999

Austria, Soome ja Rootsi ühinemisleping, 1. jaanuar 1995

Akt, millega muudetakse Euroopa Investeeringuspanga (EIP) põhikirja käsitelvat protokolli: Euroopa Investeeringusfond, 1. mai 1994

Euroopa Liidu leping (ELi leping), 1. november 1993

Ühtne Euroopa akt, 1. juuli 1987

Hispaania ja Portugali ühinemisleping, 1. jaanuar 1986

Gröönimaa leping, 1. jaanuar 1985

Kreeka ühinemisleping, 1. jaanuar 1981

Akt, millega muudetakse Euroopa Investeeringuspanga (EIP) põhikirja käsitelvat protokolli: arvestusühiku muutmine; ümberarvestusmeetod, 1. oktoober 1977

Leping, millega muudetakse teatavaid finantsätteid, 1. juuni 1977

Irimaa, Taani ja Ühendkuningriigi ühinemisleping, 1. jaanuar 1973

Leping, millega muudetakse teatavaid eelarvesätteid: „Omavahendid“, 1. jaanuar 1971

Liitmisleping, 1. juuli 1967

Konventsioon Madalmaade Antillide kohta, 1. oktoober 1964

Konventsioon, mis käsitleb Euroopa ühenduste teatavaid ühiseid institutsioone: assamblee, Euroopa Kohus, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, 1. jaanuar 1958

Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamisleping, 1. jaanuar 1958

Euroopa Majandusühenduse (EMÜ) asutamisleping, 1. jaanuar 1958

Euroopa kaitsühenduse asutamisleping, allkirjastati 27. mail 1952, ei jõustunud

Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse (ESTÜ) asutamisleping, 23. juuli 1952, kaotas kehtivuse 23. juulil 2002

1951

KRONOLOOGIA JA JÕUSTUMINE

© Euroopa Liit, 2011. ISBN 978-92-9243-243-4

Pariisist Lissabonini: aluslepingute kronoloogia

Sissejuhatavad märkused

- Aluslepingute originaalversioonid ja liikmesriikide vastavad ratifitseerimiskirjad on hoiul Itaalia Vabariigi valitsuse arhiivis (välisministeeriumi diplomaatiliste vaidluste osakond), välja arvatud juhul, kui täpsustustes on märgitud teisiti.
- Lisaks eelnevale esitatakse täpsustused asutamislepingu iseloomu, lepingu lisa, lepingu kehtivuse lõppemise, allkirjastamata lepingu eelnõu, lepingu mitteratifitseerimise ja aluslepingutega ette nähtud kohaldamise erandite kohta.
- Liidu laienemisest tulenevad uued autentset keeled on märgitud paksus kirjas sellel kuupäeval, kui nad autentseteks keelteks said.
- Iga liikmesriigi puhul vastab ratifitseerimise kuupäev ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiuleandmise kuupäevale.
- Loetletud allkirjutanud on oma riigi täievolilised esindajad.
- Lisateave on kättesaadav Euroopa Liidu Nõukogu lepingute büroos aadressil: <http://www.consilium.europa.eu/policies/agreements/search-the-agreements-database?lang=et>
- Käesolev kronoloogia lõpeb Lissaboni lepinguga. Sellele järgnevaid läbirääkimisel või ratifitseerimisel olevaid lepinguid⁹ ei ole kronoloogiasse lisatud. Seda tehakse järgmisel ajakohastamisel.
- Brošüüri lõpus on toodud ISO koodide loetelu kõigis Euroopa Liidu ametlikes keeltes.

---

⁹ Näiteks Horvaatia ühinemisleping, mis allkirjastati 9. detsembril 2011 Brüsselis.

1

Euroopa Sõe- ja Terasühenduse asutamisleping *Pariisi leping*

Allakirjutamise kuupäev ja koht

18. aprill 1951, Salon de l'Horloge, Quai d'Orsay, Pariis, Prantsusmaa

Allakirjutanud

Konrad ADENAUER, kantsler ja välisminister (DE)

Paul VAN ZEELAND, välisminister; Joseph MEURICE, väliskaubandusminister (BE)

Robert SCHUMAN, välisminister (FR)

Carlo SFORZA, välisminister (IT)

Joseph BECH, välisminister (LU)

Dirk STIKKER, välisminister; Jan VAN DEN BRINK, majandusminister (NL)

Jõustumiskuupäev

23. juuli 1952

Autentsed keeled

FR

Täpsustused

- Asutamisleping.
- Kaotas kehtivuse 23. juulil 2002.
- Lepingu originaalversioonid ning liikmesriikide ratifitseerimiskirjad ja ühinemiskirjad on hoiul Prantsuse Vabariigi valitsuse arhiivis.

2

Euroopa Kaitseühenduse asutamisleping „EDC asutamisleping“

Allakirjutamise kuupäev ja koht

27. mai 1952, Salon de l'Horloge, Quai d'Orsay, Pariis, Prantsusmaa

Allakirjutanud

Konrad ADENAUER, kantsler, välisminister (DE)

Paul VAN ZEELAND, välisminister (BE)

Robert SCHUMAN, välisminister (FR)

Alcide DE GASPERI, välisminister (IT)

Joseph BECH, välisminister (LU)

Dirk STIKKER, välisminister (NL)

Jõustumiskuupäev

Ei jõustunud

Autentsed keeled

DE, FR, IT, NL

Täpsustused

- Lepingu originaalversioonid ning liikmesriikide ratifitseerimiskirjad ja ühinemiskirjad on hoiul Prantsuse Vabariigi valitsuse arhiivis.
- Euroopa Kaitseühenduse asutamislepingu eelnõu oli seotud Euroopa poliitilise ühenduse põhikirja käsitleva lepingu eelnõuga, mis võeti vastu ESTÜ *ad hoc* assambleel 10. märtsil 1953 (esitati ESTÜ välisministritele 9. märtsil 1953). Euroopa poliitilise ühenduse põhikirja käsitleva lepingu eelnõu aegus seoses Euroopa Kaitseühenduse asutamislepingu tagasilükkamisega.

3–4–5

Euroopa Majandusühenduse asutamisleping, „EMÜ asutamisleping”¹⁰ Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamisleping, „Euratom asutamisleping”¹¹ Konventsioon Euroopa ühenduste teatavate ühiste institutsioonide kohta

Allakirjutamise kuupäev ja koht

25. märts 1957, Sala degli Orazi e Curiazi, Kapitoolium, Rooma, Itaalia

Allakirjutanud

Paul-Henri SPAAK, välisminister; Jean-Charles SNOY ET D’OPPUERS, majandusministeeriumi peasekretär, valitsustevahelise konverentsi Belgia delegatsiooni juht (BE)

Konrad ADENAUER, liidukantsler; Walter HALLSTEIN, välisministeeriumi riigisekretär (DE)

Christian PINEAU, välisminister; Maurice FAURE, välisasjade aseriigisekretär (FR)

Antonio SEGNI, ministrite nõukogu esimees; Gaetano MARTINO, välisminister (IT)

Joseph BECH, peaminister, välisminister; Lambert SCHAUS, suursaadik, valitsustevahelise konverentsi Luksemburgi delegatsiooni juht (LU)

Joseph LUNS, välisminister; Hans LINTHORST HOMAN, valitsustevahelise konverentsi Madalmaade delegatsiooni juht (NL)

Jõustumiskuupäev

1. jaanuar 1958

Autentsed keeled

DE, FR, IT, NL

Täpsustused

EMÜ ja Euratom: asutamislepingud.

---

¹⁰ Vastupidiselt teistele protokollidele, mis lisati EMÜ asutamislepingule kohe alguses, allkirjastati Euroopa Majandusühenduse Kohtu põhikirja protokoll 17. aprillil 1957 Brüsselis. Lisaks järgnevate lepingutega tehtud muudatustele muudeti kõnealust protokoll nõukogu 24. oktoobri 1988. aasta otsusega Euroopa ühenduste esimese astme kohtu asutamise kohta (EÜT L 319, 25.11.1988).

¹¹ Euratomi asutamislepingule lisatud Euroopa Aatomienergiaühenduse Kohtu põhikirja protokoll allkirjastati 17. aprillil 1957 Brüsselis.

6

*Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu muutmist käsitlev
13. novembri 1962. aasta konventsioon, millega muudetakse
Madalmaade Antillide suhtes kohaldatavaks kõnealuse lepingu
neljandas osas määratletud assotsieerimise erikord
„Madalmaade Antille käsitlev konventsioon“*

Allakirjutamise kuupäev ja koht

13. november 1962, Brüssel, Belgia

Allakirjutanud

Henry FAYAT, asevälisminister (BE)

Rolf LAHR, välisministeeriumi riigisekretär (DE)

Jean-Marc BOEGNER, suursaadik, konverentsi Prantsuse delegatsiooni juht (FR)

Carlo RUSSO, välisministeeriumi aseriigisekretär (IT)

Eugène SCHAUS, asepeaminister ja välisminister (LU)

Hans VAN HOUTEN, välisministeeriumi riigisekretär (NL)

Wim LAMPE, Madalmaade Antillide täievoliline minister

Jõustumiskuupäev ja EÜTs avaldamise kuupäev

1. oktoober 1964

EÜT 150, 1.10.1964

Autentsed keeled

DE, FR, IT, NL

Täpsustused

Nimetatud konventsiooniga lisatakse EMÜ asutamislepingule protokoll Madalmaade Antillidel rafineeritud naftasaaduste Euroopa Liitu importimise kohta.

7

Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamisleping „Liitmisleping”¹²

Allakirjutamise kuupäev ja koht

8. aprill 1965, Brüssel, Belgia

Allakirjutanud

Paul-Henri SPAAK, asepeaminister ja välisminister (BE)

Kurt SCHMUECKER, majandusminister (DE)

Maurice COUVE DE MURVILLE, välisminister (FR)

Amintore FANFANI, välisminister (IT)

Pierre WERNER, peaminister ja välisminister (LU)

Joseph LUNS, välisminister (NL)

Jõustumiskuupäev ja EÜTs avaldamise kuupäev

1. juuli 1967

EÜT 152, 13.7.1967

Autentsed keeled

DE, FR, IT, NL

---

¹² Liikmesriikide valitsuste esindajate otsus ühenduste teatavate institutsioonide ja talituste ajutise asukoha kohta (EÜT 152, 13.7.1967) allkirjastati ja jõustus liitmislepinguga samadel kuupäevadel.

8

Leping, millega muudetakse Euroopa ühenduste asutamislepingute ning Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamislepingu teatavaid eelarvesätteid „Leping, millega muudetakse teatavaid eelarvesätteid“

Allakirjutamise kuupäev ja koht

22. aprill 1970, Alcide de Gasperi hoone, Euroopa Parlament, Luxembourg, Luksemburg

Allakirjutanud

Pierre HARMEL, välisminister (BE)

Walter SCHEEL, välisminister (DE)

Maurice SCHUMANN, välisminister (FR)

Aldo MORO, välisminister (IT)

Gaston THORN, välisminister ja väliskaubanduse minister (LU)

Hans DE KOSTER, asevälisminister (NL)

Jõustumiskuupäev ja EÜTs avaldamise kuupäev

1. jaanuar 1971

EÜT L 2, 2.1.1971

Autentsed keeled

DE, FR, IT, NL

9

Leping Taani Kuningriigi, Iirimaa, Norra Kuningriigi ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Majandusühendusega ja Euroopa Aatomienergiaühendusega ühinemise kohta „Leping Taani, Iirimaa ja Ühendkuningriigi EMÜ ja Euratomiga ühinemise kohta”¹³

Allakirjutamise kuupäev ja koht

22. jaanuar 1972, Egmonti palee, Brüssel, Belgia¹⁴

Allakirjutanud

Gaston EYSKENS, peaminister; Pierre HARMEL, välisminister; Jan VAN DER MEULEN, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (BE)

Jens Otto KRAG, peaminister; Ivar NØRGAARD, välismajandusminister; Jens CHRISTENSEN, välisministeeriumi välismajanduse kantsler (DK)

Walter SCHEEL, välisminister; H.-G. SACHS, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (DE)

Maurice SCHUMANN, välisminister; Jean-Marc BOEGNER, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (FR)

Jack LYNCH, peaminister; Patrick HILLERY, välisminister (IE)

Emilio COLOMBO, peaminister; Aldo MORO, välisminister; Giorgio BOMBASSEI FRASCANI DE VETTOR, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (IT)

Gaston THORN, välisminister; Jean DONDELINGER, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (LU)

Norbert SCHMELZER, välisminister; Tjerk WESTERTERP, välisministeeriumi riigisekretär; Maan SASSEN, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (NL)

Trygve BRATTELI, peaminister; Andreas CAPPELEN, välisminister; Søren C. SOMMERFELT, erakorraline ja täievoliline suursaadik (Norra)

---

¹³ ESTÜga ühinemise kohta vt Euroopa Ühenduste Nõukogu 22. jaanuari 1972. aasta otsust Taani Kuningriigi, Iirimaa, Norra Kuningriigi ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Sõe- ja Teraseühendusega ühinemise kohta (EÜT L 73, 27.3.1972) (Taani Kuningriigi, Iirimaa, Norra Kuningriigi ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa ühendustega ühinemise dokumendid).

¹⁴ Kuna Norra ühinemislepingut ei ratifitseerinud, võeti 1. jaanuaril 1973. aastal vastu ühinemislepingut ja teisi ühinemisdokumente käsitlev nõukogu otsus, millega kohandatakse uute liikmesriikide Euroopa ühendustega ühinemise dokumente (EÜT L 2, 1.1.1973).

Edward HEATH, M. B. E., M. P., peaminister, varaameti esimene lord ja avaliku teenistuse minister; Alec DOUGLAS-HOME, K. T., M. P., Tema Majesteedi välisminister; Geoffrey RIPPON, Q. C., M. P., Lancasteri hertsogkonna kantsler (UK)

Jõustumiskuupäev ja EÜTs avaldamise kuupäev

1. jaanuar 1973

EÜT L 73, 27.3.1972 (Taani Kuningriigi, Iirimaa, Norra Kuningriigi ning Suurbritannia ja Põhja-liri Ühendkuningriigi Euroopa ühendustega ühinemise tingimusi käsitlevad dokumendid)

Autentsed keeled

DA, DE, EN, FR, GA, IT, NL

Täpsustused

Negatiivsete tulemustega rahvahääletus Norras 25. septembril 1972.

10

Euroopa Investeerimispanga põhikirja käsitleva protokoll teatavate sätete muutmise leping¹⁵: juhatajate nõukogu volitus muuta arvestusühiku määratlust ja riikide vääringutesse konverteerimise meetodit

Allakirjutamise kuupäev ja koht

10. juuli 1975, Brüssel, Belgia

Allakirjutanud

Willy DE CLERCQ, rahandusminister (BE)

Per HÆKKERUP, majandusminister (DK)

Hans APEL, rahandusminister (DE)

Jean-Pierre FOURCADE, majandusminister (FR)

Charles MURRAY, liri rahandusministeeriumi sekretär (IE)

Emilio COLOMBO, rahandusminister (IT)

Jean DONDELINGER, erakorraline ja täievoliline suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (LU)

Laurens J. BRINKHORST, välisasjade riigisekretär (NL)

Michael PALLISER, KCMG, erakorraline ja täievoliline suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (UK)

Jõustumiskuupäev ja EÜTs avaldamise kuupäev

1. oktoober 1977

EÜT L 91, 6.4.1978

Autentsed keeled

DA, DE, EN, FR, GA, IT, NL

---

¹⁵ Protokoll Euroopa Investeerimispanga põhikirja kohta on lisatud EMÜ asutamislepingule.

11

Euroopa ühenduste asutamislepingute ning Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamislepingu teatavate rahandussätete muutmise leping¹⁶ „Teatavate rahandussätete muutmise leping“

Allakirjutamise kuupäev ja koht

22. juuli 1975, Brüssel, Belgia

Allakirjutanud

Renaat VAN ELSLANDE, välisminister ja arengukoostöö minister (BE)

Niels ERSBØLL, erakorraline ja täievoliline suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (DK)

Hans-Dietrich GENSCHER, välisminister (DE)

Jean-Marie SOUTOU, Prantsuse suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (FR)

Garret FITZGERALD, välisminister (IE)

Mariano RUMOR, välisminister, Euroopa Ühenduste Nõukogu eesistuja (IT)

Jean DONDELINGER, erakorraline ja täievoliline suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (LU)

Laurens J. BRINKHORST, välisministeeriumi riigisekretär (NL)

Michael PALLISER, KCMG, erakorraline ja täievoliline suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (UK)

Jõustumiskuupäev ja EÜTs avaldamise kuupäev

1. juuni 1977

EÜT L 359, 31.12.1977

Autentsed keeled

DA, DE, EN, FR, GA, IT, NL

---

¹⁶ Liikmesriikide valitsuste esindajate 5. aprilli 1977. aasta otsus kontrollikoja ajutise asukoha kohta (EÜT L 104, 28.4.1977) allkirjastati 5. aprillil 1977 ja see jõustus 1. juunil 1977.

12

Leping Belgia Kuningriigi, Taani Kuningriigi, Saksamaa Liitvabariigi, Prantsuse Vabariigi, Iirimaa, Itaalia Vabariigi, Luksemburgi Suurhertsogiriigi, Madalmaade Kuningriigi, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi, kes on Euroopa ühenduste liikmesriigid, ja Kreeka Vabariigi vahel Kreeka Vabariigi Euroopa Majandusühendusega ja Euroopa Aatomienergiaühendusega ühinemise kohta „Kreeka ühinemisleping”¹⁷

Allakirjutamise kuupäev ja koht

28. mai 1979, Zappeioni palee, Ateena, Kreeka

Allakirjutanud

Wilfried MARTENS, peaminister; Henri SIMONET, välisminister; Joseph VAN DER MEULEN, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (BE)

Niels Anker KOFOED, põllumajandusminister; Gunnar RIBERHOLDT, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (DK)

Hans-Dietrich GENSCHER, välisminister; Helmut SIGRIST, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (DE)

Konstantinos KARAMANLIS, peaminister; Georgios RALLIS, välisminister; Georgios CONTOGEOORGIS, portfelli minister, vastutav suhete eest Euroopa ühendustega (EL)

Jean FRANÇOIS-PONCET, välisminister; Pierre BERNARD-REYMOND, välisministeeriumi riigisekretär; Luc DE LA BARRE DE NANTEUIL, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (FR)

John LYNCH, peaminister; Michael O’KENNEDY, välisminister; Brendan DILLON, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (IE)

Giulio ANDREOTTI, Ministrite Nõukogu esimees; Adolfo BATTAGLIA, välisministeeriumi aseriigisekretär; Eugenio PLAJA, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (IT)

Gaston THORN, valitsuse esimees, välisminister; Jean DONDELINGER, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (LU)

---

¹⁷ ESTÜga ühinemise kohta vt Euroopa Ühenduste Nõukogu 24. mai 1979. aasta otsust Kreeka Vabariigi Euroopa Sõe- ja Terasühendusega ühinemise kohta, EÜT L 291, 19.11.1979 (Kreeka Vabariigi Euroopa ühendustega ühinemise dokumendid).

Chris VAN DER KLAUW, välisminister; Jan LUBBERS, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (NL)
Peter CARRINGTON, välis- ja Rahvaste Ühenduse asjade minister; Donald MAITLAND, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (UK)

Jõustumiskuupäev ja EÜTs avaldamise kuupäev

1. jaanuar 1981

EÜT L 291, 19.11.1979 (Kreeka Vabariigi Euroopa ühendustega ühinemise dokumendid)

Autentsed keeled

DA, DE, **EL**, EN, FR, GA, IT, NL

13

Leping, millega muudetakse Euroopa ühenduste asutamislepinguid Gröönimaa suhtes „Gröönimaa leping“

Allakirjutamise kuupäev ja koht

13. märts 1984, Brüssel, Belgia

Allakirjutanud

Leo TINDEMANS, Belgia Kuningriigi välisminister (BE)

Uffe ELLEMANN-JENSEN, Taani välisminister; Gunnar RIBERHOLDT, erakorraline ja täievoliline suursaadik, Taani alaline esindaja (DK)

Hans-Dietrich GENSCHER, Saksamaa Liitvabariigi välisminister (DE)

Theodoros PANGALOS, Kreeka Vabariigi välisministeeriumi riigisekretär (EL)

Roland DUMAS, Prantsuse Vabariigi Euroopa asjade minister (FR)

Peter BARRY, Iiri välisminister (IE)

Giulio ANDREOTTI, Itaalia Vabariigi välisminister (IT)

Colette FLESCHE, Luksemburgi Suurhertsogiriigi välisminister (LU)

Wim VAN EEKELLEN, Madalmaade välisministeeriumi riigisekretär; H. J. Ch. RUTTEN, erakorraline ja täievoliline suursaadik, Madalmaade alaline esindaja (NL)

Geoffrey HOWE, Q. C., M. P., välis- ja Rahvaste Ühenduse asjade riigisekretär (UK)

Jõustumiskuupäev ja EÜTs avaldamise kuupäev

1. jaanuar 1985

EÜT L 29, 1.2.1985

Autentsed keeled

DA, DE, EL, EN, FR, GA, IT, NL

Täpsustused

Gröönimaa lepinguga lisatakse EMÜ asutamislepingule protokoll Gröönimaa suhtes kohaldatava erikorra kohta.

14

Leping Belgia Kuningriigi, Taani Kuningriigi, Saksamaa Liitvabariigi, Kreeka Vabariigi, Prantsuse Vabariigi, Iirimaa, Itaalia Vabariigi, Luksemburgi Suurhertsogiriigi, Madalmaade Kuningriigi, Suurbritannia ja Põhja-liri Ühendkuningriigi, kes on Euroopa ühenduste liikmesriigid, ning Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi vahel Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi Euroopa Majandusühendusega ja Euroopa Aatomienergiaühendusega ühinemise kohta „Leping Hispaania ja Portugali EMÜ ja Euratomiga ühinemise kohta”¹⁸

Allakirjutamise kuupäev ja koht

12. juuni 1985, Salón de Columnas, kuningapalee, Madrid, Hispaania; Belémi palee, Lissabon, Portugal

Allakirjutanud

Wilfried MARTENS, peaminister; Leo TINDEMANS, välisminister; Paul NOTERDAEME, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (BE)

Poul SCHLÜTER, peaminister; Uffe ELLEMANN-JENSEN, välisminister; Jakob Esper LARSEN, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (DK)

Hans-Dietrich GENSCHER, välisminister; Gisbert POENSGEN, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (DE)

Yannis HARALAMBOPOULOS, välisminister; Theodoros PANGALOS, välisministeeriumi riigisekretär, vastutav EMÜ asjade eest; Alexandre ZAFIRIOU, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (EL)

Felipe GONZÁLEZ MÁRQUEZ, peaminister; Fernando MÓRAN LÓPEZ, välisminister; Manuel MARÍN GONZÁLEZ, riigisekretär suhete alal Euroopa ühendustega; Gabriel FERRÁN DE ALFARO, suursaadik, Hispaania Euroopa ühenduste juures oleva esinduse juhataja (ES)

Laurent FABIUS, peaminister; Roland DUMAS, välisminister; Catherine LALUMIÈRE, Euroopa asjade eest vastutav delegeeritud minister; Luc DE LA BARRE DE NANTEUIL, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (FR)

Garret FITZGERALD, TD, peaminister; Peter BARRY, TD, välisminister; Andrew O'ROURKE, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (IE)

---

¹⁸ ESTÜga ühinemise kohta vt Euroopa Ühenduste Nõukogu 11. juuni 1985. aasta otsust Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi Euroopa Sõe- ja Teraseühendusega ühinemise kohta (EÜT L 302, 15.11.1985).

Bettino CRAXI, peaminister; Giulio ANDREOTTI, välisminister; Pietro CALAMIA, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (IT)

Jacques F. POOS, asepeaminister, välisminister; Joseph WEYLAND, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (LU)

Ruud LUBBERS, peaminister, üldiste asjade minister; Hans VAN DEN BROEK, välisminister; H. J. Ch. RUTTEN, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (NL)

Mário SOARES, peaminister; Rui MACHETE, asepeaminister; Jaime GAMA, välisminister; Ernâni Rodrigues LOPES, rahandus- ja planeerimisminister (PT)

Geoffrey HOWE, Q. C., M. P., välis- ja Rahvaste Ühenduse asjade riigisekretär; Michael BUTLER, suursaadik, alaline esindaja Euroopa ühenduste juures (UK)

Jõustumiskuupäev ja EÜTs avaldamise kuupäev

1. jaanuar 1986

EÜT L 302, 15.11.1985 (Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi Euroopa ühendustega ühinemise dokumendid)

Autentsed keeled

ES, DA, DE, EL, EN, FR, GA, IT, NL, PT

15

Ühtne Euroopa akt

Allakirjutamise kuupäev ja koht

17. veebruar 1986 (Belgia, Saksamaa Liitvabariik, Hispaania, Prantsusmaa, Iirimaa, Luksemburg, Madalmaad, Portugal, Ühendkuningriik), Luxembourg, Luksemburg

28. veebruar 1986 (Taani, Kreeka, Itaalia), Haag, Madalmaad

Allakirjutanud

Leo TINDEMANS, välisminister (BE)

Uffe ELLEMANN-JENSEN, välisminister (DK)

Hans-Dietrich GENSCHER, välisminister (DE)

Karolos PAPOULIAS, välisminister (EL)

Francisco FERNÁNDEZ ORDÓÑEZ, välisminister (ES)

Roland DUMAS, välisminister (FR)

Peter BARRY, TD, välisminister (IE)

Giulio ANDREOTTI, välisminister (IT)

Robert GOEBBELS, välisministeeriumi riigisekretär (LU)

Hans VAN DEN BROEK, välisminister (NL)

Pedro PIRES DE MIRANDA, välisminister (PT)

Lynda CHALKER, välis- ja Rahvaste Ühenduse asjade minister (UK)

Jõustumiskuupäev ja EÜTs avaldamise kuupäev

1. juuli 1987

EÜT L 169, 29.6.1987

Autentsed keeled

ES, DA, DE, EL, EN, FR, GA, IT, NL, PT

Täpsustused

Muudab ESTÜ asutamislepingut, EMÜ asutamislepingut ja Euratomi asutamislepingut.

16

Euroopa Liidu leping „Maastrichti leping“

Allakirjutamise kuupäev ja koht

7. veebruar 1992, Statenzaal, Provinciehuis, Maastricht, Madalmaad

Allakirjutanud

Mark EYSKENS, välisminister; Philippe MAYSTADT, rahandusminister (BE)

Uffe ELLEMANN-JENSEN, välisminister; Anders FOGH RASMUSSEN, majandusminister (DK)

Hans-Dietrich GENSCHER, välisminister; Théodor WAIGEL, rahandusminister (DE)

Antonios SAMARAS, välisminister; Efthymios CHRISTODOULOU, majandusminister (EL)

Francisco FERNÁNDEZ ORDÓÑEZ, välisminister; Carlos SOLCHAGA CATALÁN, majandus- ja rahandusminister (ES)

Roland DUMAS, välisminister; Pierre BEREGOVOY, majandus-, rahandus- ja eelarveminister (FR)

Gerard COLLINS, välisminister; Bertie AHERN, rahandusminister (IE)

Gianni DE MICHELIS, välisminister; Guido CARLI, riigivaraminister (IT)

Jacques F. POOS, asepeaminister, välisminister; Jean-Claude JUNCKER, rahandusminister (LU)

Hans VAN DEN BROEK, välisminister; Wim KOK, rahandusminister (NL)

João de Deus PINHEIRO, välisminister; Jorge BRAGA DE MACEDO, rahandusminister (PT)

Douglas HURD, välis- ja Rahvaste Ühenduse asjade minister; Francis MAUDE, rahandusministeeriumi finantssekretär (UK)

Jõustumiskuupäev ja EÜTs avaldamise kuupäev

1. november 1993

EÜT C 191, 29.7.1992

Autentsed keeled

ES, DA, DE, EL, EN, FR, GA, IT, NL, PT

Täpsustused

Kehtestab Euroopa Liidu lepingu. Muudab EMÜ asutamislepingut eesmärgiga luua Euroopa Ühendus; muudab ESTÜ asutamislepingut ja Euratomi asutamislepingut.

Lepingute kohaldamise erandid:

- Taani ja Ühendkuningriik ei osale majandus- ja rahaliidu kolmandas etapis¹⁹;
- Taani ei osale Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika väljatöötamises ja rakendamises ning eelkõige ELi lepingu V jaotise alusel vastu võetavates, sealhulgas kaitsepoliitilise tähendusega meetmetes²⁰.

---

¹⁹ Vt eelkõige EÜ asutamislepingule Euroopa Liidu lepinguga lisatud kahte protokoll: protokoll teatavate Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriiki käsitlevate sätete kohta ja protokoll teatavate Taanit käsitlevate sätete kohta.

²⁰ Vt eelkõige protokoll Taani seisukoha kohta.

17

Akt, millega muudetakse Euroopa Investeerimispannga põhikirja käsitlevat protokoll, millega antakse juhatajate nõukogule volitused asutada Euroopa Investeerimisfond
„Akt, millega antakse luba asutada Euroopa Investeerimisfond“

Allakirjutamise kuupäev ja koht

25. märts 1993, nõukogu, Brüssel, Belgia

Allakirjutanud

Philippe DE SCHOUTHEETE DE TERVARENT, suursaadik, alaline esindaja (BE)

Gunnar RIBERHOLDT, suursaadik, alaline esindaja (DK)

Jochen GRÜNHAGE, alalise esindaja asetäitja (DE)

Léonidas EVANGELIDIS, suursaadik, alaline esindaja (EL)

Camilo BARCIA GARCÍA-VILLAMIL, suursaadik, alaline esindaja (ES)

François SCHEER, suursaadik, alaline esindaja (FR)

Pádraig MAC KERNAN, suursaadik, alaline esindaja (IE)

Federico DI ROBERTO, suursaadik, alaline esindaja (IT)

Jean-Jacques KASEL, suursaadik, alaline esindaja (LU)

Ben BOT, suursaadik, alaline esindaja (NL)

José César PAULOIRO DAS NEVES, suursaadik, alaline esindaja (PT)

John KERR, suursaadik, alaline esindaja (UK)

Jõustumiskuupäev ja EÜTs avaldamise kuupäev

1. mai 1994

EÜT L 173, 7.7.1994

Autentsed keeled

ES, DA, DE, EL, EN, FR, GA, IT, NL, PT

18

Leping Belgia Kuningriigi, Taani Kuningriigi, Saksamaa Liitvabariigi, Kreeka Vabariigi, Hispaania Kuningriigi, Prantsuse Vabariigi, Iirimaa, Itaalia Vabariigi, Luksemburgi Suurhertsogiriigi, Madalmaade Kuningriigi, Portugali Vabariigi, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi (Euroopa Liidu liikmesriikide) ning Norra Kuningriigi, Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi vahel Norra Kuningriigi, Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemise kohta Euroopa Liiduga „Austria, Soome ja Rootsi ELiga ühinemise leping“

Allakirjutamise kuupäev ja koht

24. juuni 1994, Püha Jüri kabel, Kérkyra saar, Kreeka²¹

Allakirjutanud

Jean-Luc DEHAENE, peaminister; Willy CLAES, välisminister; Philippe DE SCHOUTHEETE DE TERVARENT, suursaadik, Belgia alaline esindaja Euroopa Liidu juures (BE)

Poul Nyrup RASMUSSEN, peaminister; Niels Helveg PETERSEN, välisminister; Gunnar RIBERHOLDT, suursaadik, Taani alaline esindaja Euroopa Liidu juures (DK)

Helmut KOHL, liidukantsler; Klaus KINKEL, välisminister ja aseliidukantsler; Dietrich VON KYAW, suursaadik, Saksamaa alaline esindaja Euroopa Liidu juures (DE)

Andreas PAPANDREOU, peaminister; Karolos PAPOULIAS, välisminister; Theodoros PANGALOS, asevälisminister (EL)

Felipe GONZÁLEZ MÁRQUEZ, valitsusjuht; Javier SOLANA MADARIAGA, välisminister; Carlos WESTENDORP Y CABEZA, suhete eest Euroopa ühendustega vastutav riigisekretär (ES)

Édouard BALLADUR, peaminister; Alain JUPPÉ, välisminister; Alain LAMASSOURE, Euroopa asjade eest vastutav asevälisminister; Pierre DE BOISSIEU, suursaadik, Prantsusmaa alaline esindaja Euroopa Liidu juures (FR)

Albert REYNOLDS, peaminister; Dick SPRING, asepeaminister ja välisminister; Padraic McKERNAN, suursaadik, Iirimaa alaline esindaja Euroopa Liidu juures (IE)

Silvio BERLUSCONI, peaminister; Antonio MARTINO, välisminister; Livio CAPUTO, välisasjade riigisekretär (IT)

---

²¹ Kuna Norra ühinemislepingut ei ratifitseerinud, siis võeti ühinemislepingu ja teiste ühinemist käsitlevate õigusaktide kohta vastu Euroopa Liidu Nõukogu otsus 95/1/EÜ, millega muudetakse dokumente uute liikmesriikide ühinemise kohta Euroopa Liiduga (EÜT L 1, 1.1.1995, lk 1).

Jacques SANTER, peaminister; Jacques F. POOS, asepeaminister ja välisminister; Jean-Jacques KASEL, suursaadik, Luksemburgi alaline esindaja Euroopa Liidu juures (LU)

Ruud LUBBERS, peaminister; Peter KOOIJMANS, välisminister; Ben BOT, suursaadik, Madalmaade alaline esindaja Euroopa Liidu juures (NL)

Gro HARLEM BRUNDTLAND, peaminister; Bjørn TORE GODAL, välisminister; Grete KNUDSEN, kaubandus- ja mereelaevandusminister; Eivinn BERG, läbirääkimiste delegatsiooni juht (Norra)

Franz VRANITZKY, liidukantsler; Alois MOCK, välisminister; Ulrich STACHER, liidukantsleri büroo peadirektor; Manfred SCHEICH, Austria esinduse juht Euroopa ühenduste juures (AT)

Aníbal CAVACO SILVA, peaminister; José DURÃO BARROSO, välisminister; Vítor MARTINS, Euroopa asjade riigisekretär (PT)

Esko AHO, peaminister; Pertti SALOLAINEN, väliskaubandusminister; Heikki HAAVISTO, välisminister; Veli SUNDBAECK, välisministeeriumi riigisekretär (FI)

Carl BILD, peaminister; Margaretha af UGGLAS, välisminister; Ulf DINKELSPIEL, Euroopa asjade ja väliskaubanduse minister; Frank BELFRAGE, Euroopa asjade ja väliskaubanduse aseriigisekretär (SE)

John MAJOR, peaminister; Douglas HURD, välis- ja Rahvaste Ühenduse asjade minister; David HEATHCOAT-AMORY, välis- ja Rahvaste Ühenduse asjade aseminister (UK)

Jõustumiskuupäev ja EÜTs avaldamise kuupäev

1. jaanuar 1995

EÜT C 241, 29.8.1994 (ühinemisdokumendid)

Autentsed keeled

ES, DA, DE, EL, EN, FR, GA, IT, NL, PT, **FI, SV**

Täpsustused

Norra peatas ratifitseerimisprotsessi pärast 28. novembri 1994. aasta negatiivse tulemusega referendumit.

19

Amsterdami leping, millega muudetakse Euroopa Liidu lepingut, Euroopa ühenduste asutamislepinguid ja teatavaid nendega seotud akte „Amsterdami leping“

Allakirjutamise kuupäev ja koht

2. oktoober 1997, „Burgenzaal“, kuningapalee, Amsterdam, Madalmaad

Allakirjutanud

Erik DERYCKE, välisminister (BE)

Niels HELVEG PETERSEN, välisminister (DK)

Klaus KINKEL, välisminister ja liidukantsleri asetäitja (DE)

Theodoros PANGALOS, välisminister (EL)

Juan Abel MATUTES, välisminister (ES)

Hubert VÉDRINE, välisminister (FR)

Raphael P. BURKE, välisminister (IE)

Lamberto DINI, välisminister (IT)

Jacques F. POOS, asepeaminister, välis-, väliskaubandus- ja koostööminister (LU)

Hans VAN MIERLO, asepeaminister ja välisminister (NL)

Wolfgang SCHÜSSEL, välisminister ja asekaitsler (AT)

Jaime GAMA, välisminister (PT)

Tarja HALONEN, välisminister (FI)

Lena HJELM-WALLÉN, välisminister (SE)

Douglas HENDERSON, välis- ja Rahvaste Ühenduse asjade ministeeriumi riigiminister (UK)

Jõustumiskuupäev ja EÜTs avaldamise kuupäev

1. mai 1999

EÜT C 340, 10.11.1997

Autentsed keeled

ES, DA, DE, EL, EN, FR, GA, IT, NL, PT, FI, SV

Täpsustused

Lepingute kohaldamise erandid:

- Euroopa Liidu raamistikku integreerimise aegne Schengeni *acquis* on Taani suhtes siduv, kuid ei kujuta endast selle riigi jaoks ühenduse õigustikku²². Taani ei osale (*opt-out*) nõukogu poolt EÜ asutamislepingu IV jaotise alusel edasiste meetmete vastuvõtmisel. Taani võib siiski otsustada võtta oma siseriiklikusse õigusesse üle nõukogu otsuse Schengeni *acquis'* edasiarendamiseks EÜ asutamislepingu IV jaotise alusel²³.
- Iirimaa ja Ühendkuningriik ei ole Schengeni *acquis'* lepingute osalised; Schengeni *acquis'*d selle Euroopa Liidu raamistikku integreerimise ajal nende suhtes ei kohaldata. Nad võivad siiski taotleda osalemist mõningates või kõigis selle *acquis'* sätetes²⁴. Samuti võivad nad kasutada *opt-in* võimalust, et osaleda EÜ asutamislepingu IV jaotise alusel võetavate meetmete vastuvõtmises või kohaldamises²⁵.

---

²² Vt Amsterdami lepingule lisatud protokolli Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise kohta.

²³ Vt protokolli Taani seisukoha kohta.

²⁴ Vt „Protokolli Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis'* kohta”.

²⁵ Vt Amsterdami lepingule lisatud protokolli Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta.

20

Nice'i leping, millega muudetakse Euroopa Liidu lepingut, Euroopa ühenduste asutamislepinguid ja teatavaid nendega seotud akte „Nice'i leping“

Allakirjutamise kuupäev ja koht

26. veebruar 2001, „Salle de Bal“, Sardiinia palee, Alpes-Maritimes'i departemangu prefektuur, Nice, Prantsusmaa

Allakirjutanud

Louis MICHEL, asepeaminister ja välisminister (BE)

Mogens LYKKETOFT, välisminister (DK)

Joseph FISCHER, välisminister ja liidukantsleri asetäitja (DE)

Georgios PAPANDEOU, välisminister (EL)

Josep PIQUÉ I CAMPS, välisminister (ES)

Hubert VÉDRINE, välisminister (FR)

Brian COWEN, välisminister (IE)

Lamberto DINI, välisminister (IT)

Lydie POLFER, asepeaminister, välis- ja väliskaubandusminister (LU)

Jozias VAN AARTSEN, välisminister (NL)

Benita FERRERO-WALDNER, välisminister (AT)

Jaime GAMA, välisminister (PT)

Erkki TUOMIOJA, välisminister (FI)

Anna LINDH, välisminister (SE)

Robin COOK, välis- ja Rahvaste Ühenduse asjade minister (UK)

Jõustumiskuupäev ja EÜTs avaldamise kuupäev

1. veebruar 2003

EÜT C 80, 10.3.2001

Autentsed keeled

ES, DA, DE, EL, EN, FR, GA, IT, NL, PT, FI, SV

21

*Leping Belgia Kuningriigi, Taani Kuningriigi, Saksamaa Liitvabariigi, Kreeka Vabariigi, Hispaania Kuningriigi, Prantsuse Vabariigi, Iirimaa, Itaalia Vabariigi, Luksemburgi Suurhertsogiriigi, Madalmaade Kuningriigi, Austria Vabariigi, Portugali Vabariigi, Soome Vabariigi, Rootsi Kuningriigi, Suurbritannia ja Põhja-iri Ühendkuningriigi (Euroopa Liidu liikmesriikide) ning Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi vahel Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ühinemise kohta Euroopa Liiduga
„Suure laienemise leping”*

Allakirjutamise kuupäev ja koht

16. aprill 2003, Attalose stoa, Agoraa, Ateena, Kreeka

Allakirjutanud

Guy VERHOFSTADT, peaminister; Louis MICHEL, asepeaminister ja välisminister (BE)

Václav KLAUS, president; Vladimír ŠPIDLA, peaminister; Cyril SVOBODA, asepeaminister ja välisminister; Pavel TELIČKA, Tšehhi Vabariigi ELiga ühinemise läbirääkimiste delegatsiooni juht ja suursaadik ning Tšehhi Vabariigi Euroopa ühenduste juures oleva esinduse juhataja (CZ)

Anders Fogh RASMUSSEN, peaminister; Per Stig MØLLER, välisminister (DK)

Gerhard SCHRÖDER, liidukantsler; Joseph FISCHER, välisminister ja liidukantsleri asetäitja (DE)

Arnold RÜÜTEL, president; Kristiina OJULAND, välisminister (EE)

Konstantinos SIMITIS, peaminister; Giorgos PAPANDREOU, välisminister; Tassos GIANNITSIS, asevälisminister (EL)

José Maria AZNAR LÓPEZ, valitsusjuht; Ana PALACIO VALLELERSUNDI, välisminister (ES)

Jean-Pierre RAFFARIN, peaminister; Dominique GALOUZEAU DE VILLEPIN, välisminister; Noëlle LENOIR, Euroopa asjade eest vastutav asevälisminister (FR)

Bertie AHERN, peaminister (Taoiseach); Brian COWEN, välisminister (IE)

Silvio BERLUSCONI, peaminister; Franco FRATTINI, välisminister (IT)

Tassos PAPADOPOULOS, president; George IACOVOU, välisminister (CY)
Vaira VĪĶE-FREIBERGA, president; Einars REPŠE, peaminister; Sandra KALNIETE, välisminister; Andris KESTERIS, Läti Vabariigi Euroopa Liiduga ühinemise pealäbirääkija, välisministeeriumi asekanstler (LV)
Algirdas Mykolas BRAZAUSKAS, peaminister; Antanas VALIONIS, välisminister (LT)
Jean-Claude JUNCKER, peaminister, riigisekretär; Lydie POLFER, välis- ja väliskaubandusminister (LU)
Péter MEDGYESSY, peaminister; László KOVÁCS, välisminister; Endre JUHÁSZ, Ungari Vabariigi suursaadik Euroopa Liidu juures, Ungari Vabariigi Euroopa Liiduga ühinemise pealäbirääkija (HU)
Edward FENECH ADAMI, peaminister; Joe BORG, välisminister; Richard CACHIA CARUANA, läbirääkimisteks volitatud delegatsiooni juht (MT)
Jan Pieter BALKENENDE, peaminister; Jakob Gijsbert DE HOOP SCHEFFER, välisminister (NL)
Wolfgang SCHÜSSEL, liidukantsler; Benita FERRERO-WALDNER, välisminister (AT)
Leszek MILLER, peaminister; Włodzimierz CIMOSZEWICZ, välisminister; Danuta HÜBNER, välisministeeriumi riigisekretär (PL)
José Manuel DURÃO BARROSO, peaminister; António MARTINS DA CRUZ, välisminister (PT)
Janez DRNOVŠEK, president; Anton ROP, peaminister; Dimitrij RUPEL, välisminister (SI)
Rudolf SCHUSTER, president; Mikuláš DZURINDA, peaminister; Eduard KUKAN, välisminister; Ján FIGEL, Slovaki Vabariigi Euroopa Liiduga ühinemise pealäbirääkija (SK)
Paavo LIPPONEN, peaminister; Jari VILÉN, väliskaubandusminister (FI)
Göran PERSSON, peaminister; Anna LINDH, välisminister (SE)
Tony BLAIR, peaminister; Jack STRAW, välisminister ja Rahvaste Ühenduse asjade minister (UK)

Jõustumiskuupäev ja ELTs avaldamise kuupäev

1. mai 2004

ELT L 236, 23.9.2003 (ühinemisdokumendid) ja ELT C 227 E, 23.9.2003 (ühinemistingimusi käsitleva akti lisade liited)

Autentsed keeled

ES, CS, DA, DE, ET, EL, EN, FR, GA, IT, LV, LT, HU, MT, NL, PL, PT, SK, SL, FI, SV

22

Euroopa põhiseaduse leping

Allakirjutamise kuupäev ja koht

29. oktoober 2004, Sala degli Orazi e Curiazi, Kapitoorium, Rooma, Itaalia

Allakirjutanud

Guy VERHOFSTADT, peaminister; Karel DE GUCHT, välisminister (BE)

Stanislav GROSS, peaminister; Cyril SVOBODA, välisminister (CZ)

Anders Fogh RASMUSSEN, peaminister; Per Stig MØLLER, välisminister (DK)

Gerhard SCHRÖDER, liidukantsler; Joseph FISCHER, välisminister ja liidukantsleri asetäitja (DE)

Juhan PARTS, peaminister; Kristiina OJULAND, välisminister (EE)

Kostas KARAMANLIS, peaminister; Petros G. MOLYVIATIS, välisminister (EL)

José Luis RODRÍGUEZ ZAPATERO, valitsusjuht; Miguel Angel MORATINOS CUYAUBÉ, välisasjade- ja koostööminister (ES)

Jacques CHIRAC, president; Jean-Pierre RAFFARIN, peaminister; Michel BARNIER, välisminister (FR)

Bertie AHERN, peaminister (Taoiseach); Dermot AHERN, välisminister (IE)

Silvio BERLUSCONI, peaminister; Franco FRATTINI, välisminister (IT)

Tassos PAPADOPOULOS, president; George IACOVOU, välisminister (CY)

Vaira VĪĶE-FREIBERGA, president; Indulis EMSIS, peaminister; Artis PABRIKS, välisminister (LV)

Valdas ADAMKUS, president; Algirdas Mykolas BRAZAUSKAS, peaminister; Antanas VALIONIS, välisminister (LT)

Jean-Claude JUNCKER, peaminister ja riigisekretär; Jean ASSELBORN, asepeaminister, välis- ja immigratsiooniminister (LU)

Ungari täievolilised esindajad: Ferenc GYURCSÁNYI, peaminister; László KOVÁCS, välisminister (HU)

Lawrence GONZI, peaminister; Michael FRENDI, välisminister (MT)

Jan Peter BALKENENDE, peaminister; Ben BOT, välisminister (NL)

Wolfgang SCHÜSSEL, liidukantsler; Ursula PLASSNIK, välisminister (AT)

Marek BELKA, peaminister; Włodzimierz Cimoszewicz, välisminister (PL)

Pedro Miguel DE SANTANA LOPES, peaminister; António Victor MARTINS MONTEIRO, välis- ja välisriikides olevate Portugali kogukondade eest vastutav minister (PT)

Anton ROP, valitsusjuht; Ivo VAJGL, välisminister (SI)

Mikuláš DZURINDA, peaminister; Eduard KUKAN, välisminister (SK)

Matti VANHANEN, peaminister; Erkki TUOMIOJA, välisminister (FI)

Göran PERSSON, peaminister; Laila FREIVALDS, välisminister (SE)

Tony BLAIR, peaminister; Jack STRAW, välisminister ja Rahvaste Ühenduse asjade minister (UK)

Jõustumiskuupäev ja ELTs avaldamise kuupäev

Ei jõustunud

ELT C 310, 16.12.2004

Autentsed keeled

ES, CS, DA, DE, ET, EL, EN, FR, GA, IT, LV, LT, HU, MT, NL, PL, PT, SK, SL, FI, SV

23

Leping Belgia Kuningriigi, Tšehhi Vabariigi, Taani Kuningriigi, Saksamaa Liitvabariigi, Eesti Vabariigi, Kreeka Vabariigi, Hispaania Kuningriigi, Prantsuse Vabariigi, Iirimaa, Itaalia Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Luksemburgi Suurhertsogiriigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Madalmaade Kuningriigi, Austria Vabariigi, Poola Vabariigi, Portugali Vabariigi, Sloveenia Vabariigi, Slovaki Vabariigi, Soome Vabariigi, Rootsi Kuningriigi, Suurbritannia ja Põhja-iri Ühendkuningriigi (Euroopa Liidu liikmesriikide) ning Bulgaaria Vabariigi ja Rumeenia vahel Bulgaaria Vabariigi ja Rumeenia ühinemise kohta Euroopa Liiduga „Bulgaaria ja Rumeenia ühinemisleping“

Allakirjutamise kuupäev ja koht

25. aprill 2005, Neumünsteri klooster, Luxembourg, Luksemburg

Allakirjutanud

Karel DE GUCHT, välisminister; Didier DONFUT, Euroopa asjade riigisekretär ja välisministri abi (BE)

Georgi PARVANOV, president; Simeon SAXE-COBOURG, peaminister; Solomon PASSY, välisminister; Meglena KUNEVA, Euroopa asjade minister (BG)

Vladimír MÜLLER, Euroopa asjade aseminister; Jan KOHOUT, erakorraline ja täievoliline suursaadik, Tšehhi Vabariigi alaline esindaja Euroopa Liidu juures (CZ)

Friis Arne PETERSEN, alaline riigisekretär; Claus GRUBE, erakorraline ja täievoliline suursaadik, Taani Kuningriigi alaline esindaja Euroopa Liidu juures (DK)

Hans Martin BURY, Euroopa asjade eest vastutav minister; Wilhelm SCHÖNFELDER, erakorraline ja täievoliline suursaadik, Saksamaa Liitvabariigi alaline esindaja Euroopa Liidu juures (DE)

Urmas PAET, välisminister; Väino REINART, erakorraline ja täievoliline suursaadik, Eesti Vabariigi alaline esindaja Euroopa Liidu juures (EE)

Yannis VALINAKIS, välisministri asetäitja; Vassilis KASKARELIS, erakorraline ja täievoliline suursaadik, Kreeka Vabariigi alaline esindaja Euroopa Liidu juures (EL)

Miguel Angel MORATINOS CUYAUBÉ, välisasjade- ja koostööminister; Alberto NAVARRO GONZÁLEZ, Euroopa Liidu asjade riigisekretär (ES)

Claudie HAIGNERÉ, Euroopa asjade eest vastutava välisministri abiminister; Pierre SELLAL, erakorraline ja täievoliline suursaadik, Prantsuse Vabariigi alaline esindaja Euroopa Liidu juures (FR)

Dermot AHERN; välisminister; Noel TREACY, Euroopa asjade eest vastutav riigiminister (IE)

Roberto ANTONIONE, välisasjade riigisekretär; Rocco Antonio CANGELOSI, erakorraline ja täievoliline suursaadik, Itaalia Vabariigi alaline esindaja Euroopa Liidu juures (IT)

George IACOVOU, välisminister; Nicholas EMILIOU, erakorraline ja täievoliline suursaadik, Küprose Vabariigi alaline esindaja Euroopa Liidu juures (CY)

Artis PABRIKS, välisminister; Eduards STIPRAIS, erakorraline ja täievoliline suursaadik, Läti Vabariigi alaline esindaja Euroopa Liidu juures (LV)

Antanas VALIONIS, välisminister; Albinas JANUSKA, välisministeeriumi kantsler (LT)

Jean-Claude JUNCKER, peaminister, riigiminister ja rahandusminister; Jean ASSELBORN, asepeaminister, välis- ja immigratsiooniminister (LU)

Ferenc SOMOGYI, välisminister; Etele BARÁTH, Euroopa asjade eest vastutav portfelli minister (HU)

Michael FREUDO, välisminister; Richard CACHIA CARUANA, erakorraline ja täievoliline suursaadik, Malta alaline esindaja Euroopa Liidu juures (MT)

Ben BOT, välisminister; Atzo NICOLAÏ, Euroopa asjade minister (NL)

Hubert GORBACH, asekancler; Ursula PLASSNIK, välisminister (AT)

Adam Daniel ROTFELD, välisminister; Jaroslaw PIETRAS, Euroopa asjade eest vastutav riigisekretär (PL)

Diogo PINTO DE FREITAS DO AMARAL, riigiminister ja välisminister; Fernando Manuel de MENDONÇA D'OLIVEIRA NEVES, Euroopa asjade riigisekretär (PT)

Traian BĂSESCU, president; Călin POPESCU-TĂRICEANU, peaminister; Mihai-Răzvan UNGUREANU, välisminister; Leonard ORBAN, Euroopa Liiduga ühinemise pealäbirääkija (RO)

Božo CERAR, välisministeeriumi riigisekretär (SI)

Eduard KUKAN, välisminister; József BERÉNYI, välisministeeriumi riigisekretär (SK)

Eikka KOSONEN, erakorraline ja täievoliline suursaadik, Soome Vabariigi alaline esindaja Euroopa Liidu juures (FI)

Laila FREIVALDS, välisminister; Sven-Olof PETERSSON, erakorraline ja täievoliline suursaadik, Rootsi Kuningriigi alaline esindaja Euroopa Liidu juures (SE)

John GRANT KCMG, erakorraline ja täievoliline suursaadik, Suurbritannia ja Põhja-liri Ühendkuningriigi alaline esindaja Euroopa Liidu juures (UK)

Jõustumiskuupäev ja ELTs avaldamise kuupäev

1. jaanuar 2007

ELT L 157, 21.6.2005 (ühinemisdokumendid)

Autentsed keeled

BG, ES, CS, DA, DE, ET, EL, EN, FR, GA, IT, LV, LT, HU, MT, NL, PL, PT, **RO**, SK, SL, FI, SV

24

Lissaboni leping, millega muudetakse Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Ühenduse asutamislepingut „Lissaboni leping“

Allakirjutamise kuupäev ja koht

13. detsember 2007, Hieronymose klooster, Lissabon, Portugal

Allakirjutanud

Guy VERHOFSTADT, peaminister; Karel DE GUCHT, välisminister (BE)

Sergei STANISHEV, peaminister; Ivailo KALFIN, asepeaminister ja välisminister (BG)

Mirek TOPOLÁNEK, peaminister; Karel SCHWARZENBERG, välisminister (CZ)

Anders Fogh RASMUSSEN, peaminister; Per Stig MØLLER, välisminister (DK)

Angela MERKEL, liidukantsler; Frank-Walter STEINMEIER, välisminister ja liidukantsleri asetäitja (DE)

Andrus ANSIP, peaminister; Urmas PAET, välisminister (EE)

Bertie AHERN, peaminister; Dermot AHERN, välisminister (IE)

Konstantinos KARAMANLIS, peaminister; Dora BAKOYANNIS, välisminister (EL)

José Luis RODRÍGUEZ ZAPATERO, valitsusjuht; Miguel Angel MORATINOS CUYAUBÉ, välis- ja koostööminister (ES)

Nicolas SARKOZY, president; François FILLON, peaminister, Bernard KOUCHNER, välis- ja Euroopa asjade minister (FR)

Romano PRODI, peaminister; Massimo D'ALEMA, asepeaminister ja välisminister (IT)

Tassos PAPADOPOULOS, president; Erato KOZAKOU-MARCOULLIS, välisminister (CY)

Valdis ZATLERS, president; Aigars KALVĪTIS, peaminister; Māris RIEKSTIŅŠ, välisminister (LV)

Valdas ADAMKUS, president; Gediminas KIRKILAS, peaminister; Petras VAITIEKŪNAS, välisminister (LT)

Jean-Claude JUNCKER, peaminister; Jean ASSELBORN, välisminister (LU)

Ferenc GYURSÁNY, peaminister; Kinga GÖNCZ, välisminister (HU)

Lawrence GONZI, peaminister; Michael FRENDI, välisminister (MT)

Jan Peter BALKENENDE, peaminister; Maxime VERHAGEN, välisminister (NL)

Alfred GUSENBAUER, liidukantsler; Ursula PLASSNIK, Euroopa ja rahvusvaheliste asjade liiduminister (AT)

Donald TUSK, peaminister; Radosław SIKORSKI, välisminister (PL)

José SóCRATES, peaminister; Luís Filipe AMADO, välisminister (PT)

Traian BĂSESCU, president; Călin POPESCU-TĂRICEANU, peaminister; Adrian CIOROIANU, välisminister (RO)

Janez JANŠA, valitsusjuht; Dimitrij RUPEL, välisminister (SI)

Robert FICO, peaminister; Ján KUBIŠ, välisminister (SK)

Matti VANHANEN, peaminister; Ilkka KANERVA, välisminister (FI)

Fredrik REINFELDT, peaminister; Cecilia MALMSTRÖM, Euroopa asjade minister (SE)

Gordon BROWN, peaminister; David MILIBAND, välisminister ja Rahvaste Ühenduse asjade minister (UK)

Jõustumiskuupäev ja ELTs avaldamise kuupäev

1. detsember 2009

ELT C 306, 17.12.2007

Autentsed keeled

BG, ES, CS, DA, DE, ET, EL, EN, FR, GA, IT, LV, LT, HU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SL, FI, SV

Euroopa Liidu ametlikud keeled

	Ametlikud keeled	ISO kood
1	bulgaaria keel (Български)	bg
2	hispaania keel (Español)	es
3	tšehhi keel (Čeština)	cs
4	taani keel (Dansk)	da
5	saksa keel (Deutsch)	de
6	eesti keel (Eesti keel)	et
7	kreeka keel (Ελληνικά)	el
8	inglise keel (English)	en
9	prantsuse keel (Français)	fr
10	iiri keel (Gaeilge)	ga
11	itaalia keel (Italiano)	it
12	läti keel (Latviešu valoda)	lv
13	leedu keel (Lietuvių kalba)	lt
14	ungari keel (Magyar)	hu
15	malta keel (Malti)	mt
16	hollandi keel (Nederlands)	nl
17	poola keel (Polski)	pl
18	portugali keel (Português)	pt
19	rumeenia keel (Română)	ro
20	slovaki keel (Slovenčina)	sk
21	sloveeni keel (Slovenščina)	sl
22	soome keel (Suomi)	fi
23	rootsi keel (Svenska)	sv

Nõukogu peasekretariaat

**Õigusel rajanev liit: Pariisist Lissabonini
Ülevaade Euroopa Liidu aluslepingute arengust**

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus

2012 – 55 lk – 17,6 × 25 cm

ISBN 978-92-824-3509-0

doi:10.2860/82811

KUST SAAB ELI VÄLJAANDEID?

Tasuta väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- Euroopa Liidu esindustest või delegatsioonidest. Nende kontaktandmed saab veebisaidilt <http://ec.europa.eu> või saates faksi numbrile +352 292942758.

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>).

Tasulised tellimused (nt Euroopa Liidu Teataja aastatellimused ja Euroopa Liidu Kohtu kohtulahendite kogumikud):

- Euroopa Liidu Väljaannete Talituse edasimüüjate kaudu (http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm).

CONSILIUM

Rue de la Loi/Wetstraat 175
1048 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Tel +32 228-16111

www.consilium.europa.eu

Väljaannete talitus

doi:10.2860/82811

ISBN 978-92-824-3509-0

9 789282 435090